

Smøla kommune

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner

Vedtatt 12.04.2018, k-sak 14/18



Innhold

1. Innledning, bakgrunn	2
2. Formål.....	2
3. Vold i nære relasjoner – begrep og forekomst.....	3
3.1. Avgrensing.....	3
3.2. Former for vold	3
3.2. Omfang av vold i nære relasjoner	4
4. Mål og tiltak	4
4.1. Mål.....	4
4.2. Tiltak.....	4
4.2.1. Tiltak – synliggjøring av vold i nære relasjoner som folkehelseproblem.	4
4.2.2. Tiltak – forebygging av vold i nære relasjoner	5
4.2.3. Tiltak – hjelp og beskyttelse til ofre for vold i nære relasjoner	6
4.2.4. Tiltak – hjelp og behandling til voldsutøveren	6
5. Vedlegg	7
5.1. Flytskjema voksne – handlingsplan mot vold i nære relasjoner	7
5.2. Flytskjema barn – handlingsplan mot vold i Nære relasjoner	9

1. Innledning, bakgrunn

Vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet, et angrep på grunnleggende menneskerettigheter, og et folkehelseproblem. Volden har mange uttrykk og omfatter fysiske, psykiske, seksuelle og materielle overgrep mot en person som voldsutøveren har en nær relasjon til.

Meld.St. 15 (2012 – 2013) *Forebygging og bekjemping av vold i nære relasjoner. Det handler om å leve* ble behandlet i Stortinget 30. mai 2013.

Regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014 – 2017 følger opp meldingen med konkrete tiltak på områdene forebygging, kunnskap og kompetanse, hjelpe- og behandlingstilbud, straffefølgning og samarbeid og samordning.

En stor del av det aktuelle tjenesteapparatet i arbeidet mot vold i nære relasjoner er kommunens ansvarsområde. I regjeringens handlingsplan poengteres det derfor at bruk av kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner er et viktig virkemiddel for å samordne innsatsen.

Rådmannen har utpekt følgende arbeidsgruppe som har utarbeidet forslag til plan:

- Birgit I. Eckhoff – kommunalsjef
- Olav Hoff/Kari Strøm – flyktningkonsulent
- Else Jorunn Lillenes - helsesøster og jordmor
- Bente W. Berg – NAV leder
- Carin M. Rokstad – psykiatrisk sykepleier
- Håvard Bjørkly - kommunelege
- Nina Osen - avdelingsleder hjemmetjenestene

Rådmannen har utpekt følgende referansegruppe som har kommet med innspill til planen:

- Laila Hopshaug – enhetsleder barnehage
- Margret Baadnes Holm – enhetsleder barneskole
- Marit Neerland Hopshaug – enhetsleder ungdomsskole
- Gunn Fagerli Johannesen – sogneprest i Smøla
- Asbjørn Holand – Smøla lensmannskontor

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner vedtas av Smøla kommunestyret.

Planen rulleres i hht vedtatt planstrategi.

2. Formål

Formålet med handlingsplanen er bl.a.

- Økt kunnskap om vold i nære relasjoner

- Økt samhandlingskompetanse
- Bedre oversikt over tjeneste- og hjelpeapparatet slik at kommunen og andre kan iverksette relevante tiltak for å nå fastsatte mål
- At voldsutsatte blir oppdaget eller fanget opp så snart som mulig slik at de får hjelp og bistand av et samordnet tverrfaglig tjenesteapparat.
- Bedre oppfølging og bistand til utøvere av vold. Planen skal gjøre det enkelt å få oversikt over og kontakte aktuelle instanser.

3. Vold i nære relasjoner – begrep og forekomst

3.1. Avgrensning

Handlingsplanen omfatter vold i nære relasjoner som avgrenses til:

- Vold mot nåværende eller tidligere partner
- Vold mot barn fra slekt og venner
- Barn som lever med eller er vitne til vold i familien
- Familievold – vold mot foreldre eller søsken
- Familievold – vold mot personer i familien som er funksjonshemmet eller utviklingshemmet.
- Eldre som utsettes av vold fra partner, barn, barnebarn eller andre nære familiemedlemmer
- Æresrelatert vold
- Tvangsekteskap
- Kjønnsslemlestelse

3.2 Former for vold

- Trusler: Redusert handlingsrom, avskrekke, skremme, hindre, trusler om bruk av vold, trusler om bruk av vold mot tredjeperson (barn, nære relasjoner), Trusler om drap og selvdrap.
- Fysisk vold: Holde, dytte, riste, klype, slå, sparke, bruke våpen, drepe
- Seksuell vold: Trakassere, krenke, presse noen til å utføre seksuelle handlinger, incest, voldtekt og seksuell tortur
- Materiell vold: Handlinger rettet mot ting eller gjenstander. Slå inn dører, vegger eller vinduer, kaste og rasere inventar, knuse eller ødelegge gjenstander, rive i stykker klær.
- Psykisk vold: Skade, skremme eller krenke, styre eller dominere andre, degradere, ydmyke, kontrollere, isolere, være utagerende sjalu. Krenkende adferd gjennom sosiale media faller også innunder dette begrepet.

- Økonomisk vold: Forhindre rådighet over egen økonomi, nekte adgang til bankkonto, forhindre å ha inntekt slik at han/hun presses til å måtte be om penger, tvinge noen til å underskrive på lån.
- Æresrelatert vold: Patriark som initierer og utøver fysisk og/eller eller psykisk vold mot familiemedlemmer med begrunnelse ære. Herunder også tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

3.2. Omfang av vold i nære relasjoner

Omfanget av vold i nære relasjoner er vanskelig å fastslå. Definisjonen og forståelsen av vold i nære relasjoner endrer seg over tid og mørketallene er store.

Basert på omfangsundersøkelser gjennom de siste årene anslås det at mellom 75 000 og 150 000 personer årlig utsettes for vold i nære relasjoner i Norge.

Statistikk fra politi og krisesentertilbudet kan også gi oss indikasjoner på omfanget av vold i nære relasjoner. I 2012 overnattet 1929 kvinner, 117 menn og 1763 barn på et av landets krisesentre. Samme år registrerte politiet 2557 anmeldelser for vold i familieforhold.

Det er store mørketall ift omfanget innenfor innvandrergupper da tradisjonen for varsling er lave. Her spiller også kultur, religion og tradisjon inn. I tillegg kommer redselen for å skade familiens ære.

4. Mål og tiltak

4.1. Mål

- Vold i nære relasjoner skal synliggjøres som folkehelseproblem
- Vold i nære relasjoner skal forebygges gjennom kunnskap, opplysning og holdningsendring
- Ofre for vold i nære relasjoner skal sikres nødvendig hjelp og beskyttelse
- Opparbeide fenomenkunnskap ift æresrelatert vold (patriark)
- Voldsutøveren skal få nødvendig hjelp og behandling

4.2. Tiltak

4.2.1. Tiltak – synliggjøring av vold i nære relasjoner som folkehelseproblem.

1. **Informasjon om vold i nære relasjoner rettet mot alle innbyggere på Smøla**
Informasjon om Smøla kommunes plan mot vold i nære relasjoner gjennom media,

www.smola.kommune.no etc

2. Informasjon rettet mot spesielle innbyggergrupper med økt sårbarhet

Informasjon fortrinnsvis i møte med fagpersoner eller fagmiljø f. eks lege, helsestasjon, barnehage, barnevern, skole, NAV, Politi.

3. Informasjon rettet mot ansatte og fagmiljøer:

Informasjon og økt kunnskap gjennom deltagelse i fagnettverk, kurs, opplæring etc.

4.2.2. Tiltak – forebygging av vold i nære relasjoner

Definisjoner/begrep:

Primærforebygging - Forebyggende innsats mot hele befolkningen eller store befolkningsgrupper.

Sekundærforebygging - Forebyggende tiltak rettet mot avgrensede risikogrupper.

Tertiærforebygging - Tiltak rettet mot personer og grupper som allerede har utviklet et problem med sikte på å begrense konsekvensene, hindre forverring og snu utvikling.

Tiltak generelt:

- Undervisning og kunnskapsformidling om hvordan innbyggere og fagmiljø kan forebygge vold
- Behandling og hjelpetiltak som forebyggende tiltak

Tiltak Smøla kommune

- Vold i nære relasjoner skal være tatt opp som tema i barnehagene og skolene årlig:
 - forebyggende tiltak rettet mot barn i barnehage og skole
- Vold i nære relasjoner skal være årlig tema i foreldresamarbeidet i skole/barnehage
 - forebyggende tiltak rettet mot foreldregruppa
- Vold i nære relasjoner skal være tema i samtale med barn og/eller foreldre på helsestasjon
- Vold i nære relasjoner skal være et tema på personalmøter i hjemmetjenestene
- Aktuelle ansatte i Smøla kommune skal gis økt kunnskap og kompetanse om behandling, aktiviteter og andre tiltak som er eller kan være forebyggende i møte med risikoutsatte personer og grupper. Dette gjelder både voldsutøver og ofre:
 - kommunikasjon og adferd
 - nettverk
 - arbeid
 - fysisk aktivitet og fritidsaktivitet
- Gode rutiner for samhandling mellom fagmiljø ved mistanke om uheldig adferd eller vold.

4.2.3. Tiltak – hjelp og beskyttelse til ofre for vold i nære relasjoner

- Innbyggere i Smøla kommune skal ha tilgjengelig oversikt over hjelpetilbud fortrinnsvis gjennom www.smola.kommune.no
- Ansatte i Smøla kommune skal kjenne egen rolle og eget ansvar. Aktuelle ansatte skal ha god kjennskap til hjelpetiltak og oppfølging.
- Ha gode og kjente prosedyrer i hht lovverk for å sende bekymringsmelding til barnevern.
- Ha gode og kjente prosedyrer for henvendelser og varslinger til politiet.
- Voldsutsatte skal få rett hjelp til rett tid.

4.2.4. Tiltak – hjelp og behandling til voldsutøveren

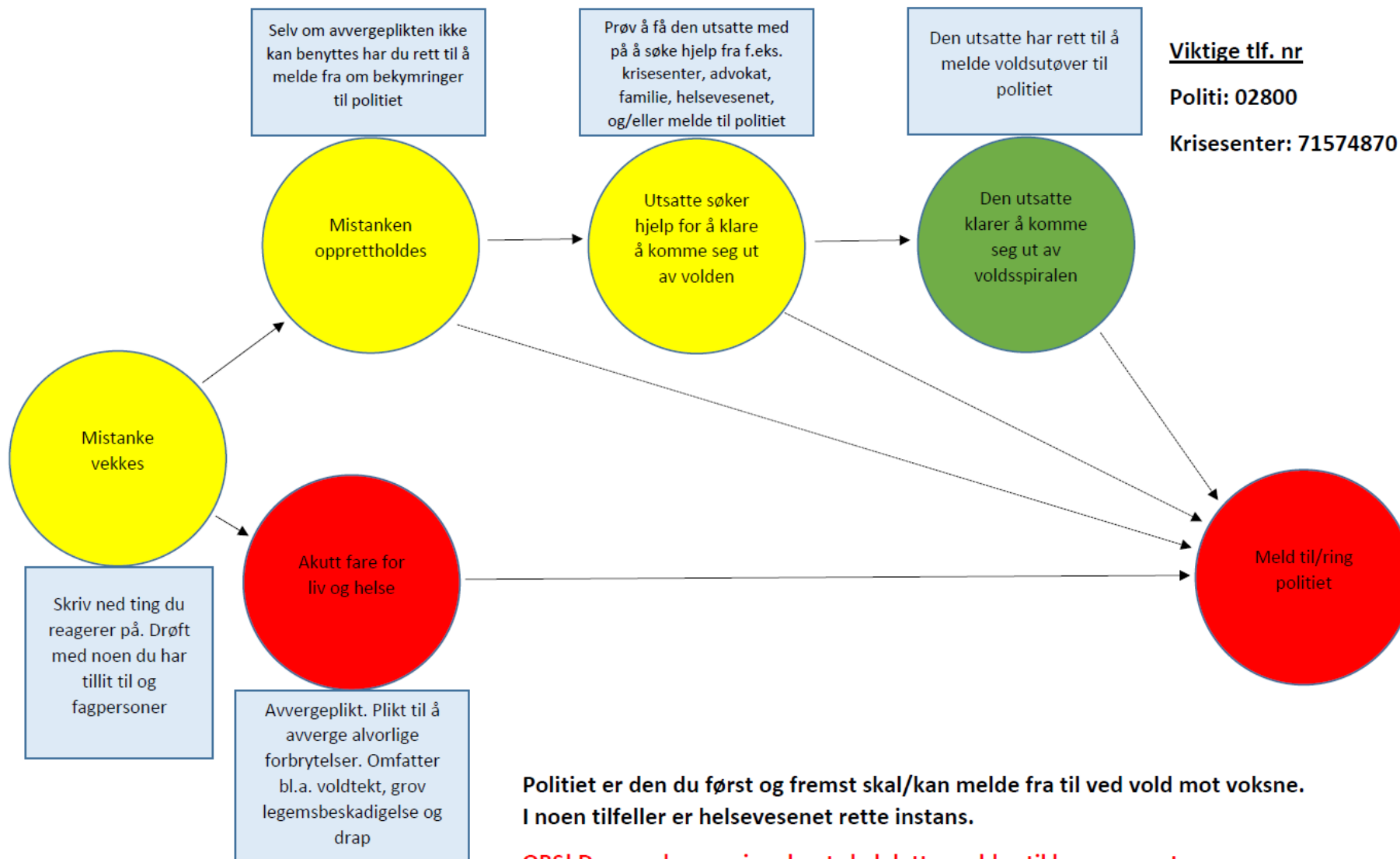
- Kommunehelsetjenesten skal følge opp voldsutøveren, ofte i samarbeid med helseforetak/2. linjetjenesten, politi og/eller andre fagmiljøer.

5. Vedlegg

5.1. Flytskjema voksne – handlingsplan mot vold i nære relasjoner

Se figur 5.2. på neste side.

FIGUR 5.2 - FLYTSKJEMA VED MISTANKE OM VOLD MOT VOKSNE



5.2. Flytskjema barn – handlingsplan mot vold i Nære relasjoner

Se figur 5.2 på neste side.

FIGUR 5.2 - FLYTSKJEMA VED MISTANKE OM VOLD MOT BARN

